

KARPATSKÉ DREVENÉ CERKVI, n. o.

Výročná správa za rok 2013

schválená Správnou radou dňa 2.7.2014

Karpatské drevené cerkvi, n. o., Stakčínska 755, 069 01 Snina
IČO: 45739749, DIČ: 2023654435, Register: OVVS-377/2012-NO
tel.: 0903 930 130, e-mail: info@karpatskecerkvi.org, www.karpatskecerkvi.org

I. ÚVOD

Nezisková organizácia Karpatské drevené cerkvi, n. o. bola založená dňa 26.11.2012 v zmysle zákona NR SR č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby. Organizácia je založená na princípe partnerstva samospráv a oboch cirkví východného obradu (gréckokatolíckej aj pravoslávnej) s cieľom spoločného postupu pri záchrane, obnove a prezentácii drevených chrámov. Zameriava sa na hľadanie vhodných spôsobov ich využitia v prípadoch, keď ich z rôznych dôvodov nie je možné využívať na pôvodné liturgické účely, osobitne sa orientuje na samosprávy s cieľom efektívne využiť potenciál drevenej sakrálnej architektúry pre rozvoj ekonomicky zaostávajúcich prihraničných regiónov. Aj z toho dôvodu je väčšina našich aktivít v súčasnosti sústredená do okresov Snina a Sobrance.

II. CIELE

Účel založenia a ciele neziskovej organizácie Karpatské drevené cerkvi, n. o.:

- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti.

Rozsah poskytovaných všeobecne prospešných služieb:

- propagácia drevenej sakrálnej architektúry v Karpatoch, aj v zahraničí,
- organizovanie informačných a vzdelávacích podujatí, súvisiacich s účelom n. o.,
- plánovanie a pomoc pri záchrane a obnove drevenej sakrálnej architektúry v Karpatoch, vrátane jej bezprostredného okolia,
- zastupovanie členov neziskovej organizácie pri rokovaniach iných samosprávnych a štátnych orgánov a ďalších organizácií na Slovensku aj zahraničí, vo veciach záchrany, obnovy a efektívneho využitia drevenej sakrálnej architektúry pre rozvoj cestovného ruchu v Karpatoch,
- vypracovanie a posudzovanie strategických dokumentov, ktoré sú podkladom pri plánovaní regionálneho rozvoja, s ohľadom na kultúrno-poznávací cestovný ruch,
- zabezpečovanie sprievodcovských služieb po drevených chrámoch,
- ďalšie aktivity, ktorých výsledkom je záchrana, obnova a efektívne využitie drevenej sakrálnej architektúry s cieľom rozvoja územia.

III. ČINNOSŤ V ROKU 2013

Oproti roku 2012, prvému roku fungovania, kedy sa väčšina aktivít KDC, n. o. sústredovala na záchranu dreveného gréckokatolíckeho chrámu v Šmigovci – národnej kultúrnej pamiatky v havarijnom stave, sa činnosť v roku 2013 zamerala na spoločnú propagáciu všetkých drevených chrámov „Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica – Inovce“ situovaných v okresoch Snina a Sobrance a tiež inventarizáciu kultúrneho dedičstva regionálneho resp. miestneho významu, ktoré je základným predpokladom jeho zachovania pre budúce generácie. Okrem prípravy a realizácie niekoľkých menších projektov, ktorých prehľad uvádzame nižšie, sme sa zamerali aj na poskytovanie bezplatného poradenstva zástupcom viacerých farností aj obcí, s cieľom obnovy kultúrneho dedičstva a jeho efektívnejšieho využívania pre rozvoj prihraničných regiónov Snina a Sobrance.

Obnova vzácných liturgických kníh - doplnenie expozície Alexandra Duchnoviča v gréckokatolíckom drevenom chráme v Topoli

V roku 2013 sa nám podarilo zreštaurovať dve vzácne liturgické knihy: pôvodné Evanjelium z roku 1891 používané v gréckokatolíckom drevenom chráme sv. Michala Archanjela v Topoli a bohoslužobnú knihu Apoštolár z pol. 19. storočia, ktorú vlastnil a používal Alexander Duchnovič. Obe zreštaurované knihy boli umiestnené v presklených vitrínach expozície Alexandra Duchnoviča, zriadenej v priestoroch dreveného chrámu sv. Michala Archanjela v Topoli od roku 2012. V rámci projektu bolo zrealizované tiež ošetrovanie drevenej deliacej steny tohto dreveného chrámu, nevyhnutné pred osadením zreštaurovaného ikonostasu.

Projekt bol podporený v rámci Zamestnaneckej grantovej schémy „Poklady môjho srdca 2013“ Nadácie VUB vo výške 3500 €.

Identifikácia, prieskum stavu kultúrneho dedičstva rusínskej a ukrajinskej menšiny v okresoch Snina a Sobrance

V rámci projektu zameranom na zmapovanie kultúrneho dedičstva rusínskej a ukrajinskej menšiny boli spracované údaje za 44 obcí okresu Snina a 47 obcí okresu Sobrance aj vrátane už zaniknutých obcí - predovšetkým textové a kartografické mapové diela z 9 archívov na Slovensku, Ukrajine a Maďarsku pochádzajúce z prvého katastrálneho mapovania Uhorska z polovice 19. storočia, ktoré ako jedny z prvých poskytujú informácie o určení národnostnej príslušnosti obyvateľov jednotlivých obcí. Výskum v archívoch bol doplnený o terénny výskum v kronikách miest, obcí a farností, obhliadku objektov a predmetov historickej, architektonickej a remeselnej hodnoty, zachovaných v jednotlivých obciach. Prehľad o kultúrnom dedičstve jednotlivých obcí bol doplnený aj o súpis historických predmetov rusínskeho dedičstva, ktoré boli v minulosti natrvalo premiestnené do rôznych múzeí na území Slovenska resp. Čiech. Taktiež boli zosumarizované informácie o významných osobnostiach Rusínov a Ukrajincov, žijúcich resp. pôsobiacich v jednotlivých obciach riešeného územia. Výsledkom projektu je spracovaná súhrnná správa určená miestnym samosprávam, ale tiež iniciatívnym občanom a zástupcom tretieho sektora, ktorí majú ambície využiť spracované informácie pre sociálno-ekonomický rozvoj oboch prihraničných regiónov. V závere správy je rozpracovaný návrh riešenia efektívneho využitia kultúrneho dedičstva.

Projekt bol podporený Úradom vlády SR z programu Kultúra národnostných menšín 2013 vo výške 5000 €.

Cyklistický chodník ikon Nová Sedlica - Inovce

V roku 2013 sme pokračovali v skvalitňovaní infraštruktúry a cykloturistického orientačného systému „Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica - Inovce“ prepájajúceho všetkých 9 drevených chrámov v okresoch Snina a Sobrance, nasledovnými aktivitami:

- osadenie cyklosmerovníkov na predĺženom úseku Stakčín – Inovce
Projekt bol podporený zo Zamestnaneckého grantového programu 2013 Nadácie SPP vo výške 1300 €.

- osadenie orientačných máp a dvojjazyčných informačných panelov pri všetkých drevených chrámoch Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica – Inovce, ako spoločná prezentácia prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO na území Národného parku Poloniny a Chránenej krajiny oblasti Vihorlat

Projekt bol podporený Nadáciou pre ochranu biodiverzity Karpát v rámci Programu malých grantov 2013-2014 vo výške 5000 € a Štátnou ochranou prírody SR v Banskej Bystrici v rámci projektu Švajčiarskeho finančného mechanizmu vo výške 2 470 €. Realizácia projektu vrátane finančného zúčtovania bude ukončená v roku 2014.

Záchrana dreveného chrámu v Šmigovci

Aj v roku 2013 pokračovali aktivity spojené so záchranou dreveného gréckokatolíckeho chrámu Nanebovstúpenia Pána z roku 1755 v Šmigovci – národnej kultúrnej pamiatky ÚZPF č. 11815/0 v havarijnom stave. Po zorganizovaní petície proti jeho trvalému premiestneniu do vznikajúceho múzea miniatúr v Ľutine (2012) bola v roku 2013 zrealizovaná projekčná príprava jeho komplexnej obnovy na pôvodnom mieste v Šmigovci. Tá bola podkladom pre spracovanie žiadosti o dotáciu z grantového programu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky „Obnovme si svoj dom“ na rok 2013 pre Gréckokatolícku farnosť Šmigovec – vlastníka NKP.

Prvá etapa projektu komplexnej obnovy chrámu bola v roku 2013 podporená dotáciou MK SR vo výške 15 000 €. Povinné spolufinancovanie projektu vo výške 6 033,00 € bolo zabezpečené z výnosov verejnej zbierky povolenej rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. SVS-OVVS3-2013/012927 zo dňa 29.04.2013, ktorú realizovala KDC, n. o. v období 05/2013 – 03/2014. V rámci 1. etapy projektu bolo zrealizované statické zabezpečenie nosných konštrukcií (zemné práce – hĺbenie rýh, vodorovné premiestnenie výkopku, zakladanie – betón základových dosák železový) a oprava zvislých a vodorovných nosných konštrukcií (výmena, výroba, dodávka a montáž nových drevených doplnkov a protéz zrubu vrátane ostatných doplnkových prác a chemickej ochrany dreva).

Všetky podporné aktivity (spracovanie žiadostí o dotáciu, projektový manažment, spracovanie záverečnej správy pre MK SR, príprava a organizovanie celoslovenskej verejnej zbierky) boli pre Gréckokatolícku farnosť Šmigovec uskutočňované bezplatne aj vďaka viacerým dobrovoľníkom. Na základe zverejnenej výzvy MK SR bola v závere roka 2013 pre GKF Šmigovec spracovaná aj druhá žiadosť o dotáciu na rok 2014, zameraná na 2. etapu komplexnej obnovy chrámu.

Ostatné

V roku 2013 sme spracovali aj ďalšie projektové žiadosti, ktoré budú realizované v prípade zabezpečenia finančných prostriedkov:

- Krása ikon - výstava fotografií reštaurovaných ikonostasov
- Ostrožnické zlomky - najstarší cyrilský rukopis nájdený na území Slovenska
- Záchrana diela archimandritu Andreja Kolomackého - chrámu východného obradu zaniknutej obce Dara

IV. ZLOŽENIE ORGÁNOV NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE

Predseda správnej rady:

Mgr. Maroš Prejsa, gréckokatolícky protopresbyter sninského protopresbyteriátu

Členovia správnej rady:

Mgr. Igor Kerekanič, pravoslávny protopresbyter pre dekanát Snina

Bc. Darina Labaničová, starostka obce Hrabová Roztoka

Michal Pidanič, starosta obce Šmigovec

Milan Polák, starosta obce Inovce

Revízor:

Ing. Michal Kost, Lodomírová

Riaditeľka (štatutárny zástupca):

V. HOSPODÁRENIE

Výkaz ziskov a strát k 31.12.2013

Výnosy	Suma [€]
644 Úroky	2,00
662 Príspevky od iných organizácií	8 420,00
667 Prijaté príspevky z verejných zbierok	6 771,00
691 Dotácie	5 000,00
Spolu	20 193,00

Náklady	Suma [€]
501 Spotreba materiálu	3 570,00
518 Ostatné služby	9 206,00
538 Ostatné dane a poplatky	90,00
549 Iné ostatné náklady	43,00
567 Poskytnuté príspevky z verejnej zbierky	6 033,00
Spolu	18 942,00
Výsledok hospodárenia	1 251,00

Súvaha k 31.12.2013

Aktíva	Suma [€]
211 Pokladnica	100,00
221 Bankové účty	2 830,00
Spolu	2 930,00

Pasíva	Suma [€]
411 Základné imanie	200,00
428 Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	1 393,00
Ostatné záväzky	86,00
Spolu	1 679,00
Výsledok hospodárenia	1 251,00

Žiaden z členov správnej rady a ďalších orgánov n. o. (riaditeľka, revízor) nepoberali odmeny z výkonu svojich činností.

VI. PARTNERI

Naše aktivity bolo možné realizovať vďaka bezplatnej mediálnej podpore nasledovných organizácií:

OZ Združenie inteligencie Rusínov Slovenska www.rusyn.sk

OZ Molody Rusyny www.molody.rusyny.org

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš www.hornyzemplin.sk

VII. ZÁVER

V najbližších rokoch budeme pokračovať v doterajších aktivitách zameraných na obnovu, efektívne využitie a spoločnú propagáciu drevených chrámov východného obradu, skvalitňovanie infraštruktúry Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica - Inovce. Taktiež považujeme za dôležité realizovať osvetu širokej verejnosti v súvislosti s postupným zánikom hmotného kultúrneho dedičstva Rusínov v prihraničných okresoch Snina a Sobrance – nielen národných kultúrnych pamiatok ale aj pamätihodností regionálneho resp. miestneho významu, ktoré majú predpoklady pre kultúrny a sociálno-ekonomický rozvoj regiónu.

Ďakujeme všetkým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pomáhali pri napĺňaní našich cieľov.

V Snine, 30.06.2014

Ing. Daniela Galandová

